

Proč se objevují povodně

Eliška Svobodová

Zvažujeme-li příčiny rozsáhlých povodní, těžko můžeme zůstat u jediné, neboť příčin je více. Od klimatických změn, způsobu zemědělské produkce a hospodaření, vodohospodářství, nadměrnému záboru zemědělské půdy, větších betonových ploch ve městech včetně soukromých pozemků, lesnictví až k technice a člověku s jeho vědomím, emocemi, myšlením, vše se spojuje v určité kvality sil, které se projeví následnou reakcí prostředí.

Plochy území zaplavené vzdouvající se vodou - nešťastní lidé, zmařené životy - neposkytují rozhodně radostný pohled, ještě horší je to s následky povodně. Nevznikla majetková a národohospodářská škoda jen těm přímo zasaženým obcím a lidem, my všichni jsme přišli o mnoho, nejen po stránce finanční. Splavila se půda i s drobnými živočichy, uhynulo mnoho zvířat, byly zničeny rostlinné porosty kulturních rostlin i volně rostoucí vegetace. Na silně podmáčené půdě začaly padat stromy. Vše souvisí se vším. Důsledky nelze pojímat jednostranně. Člověku „zmizela pevná půda pod nohama“ a to doslovně. Postižení byli evakuováni tam, kde ještě mohli stát na pevné zemi. Není tento téměř apokalyptický děj vnějším obrazem myšlení lidí? Proč nám mizí pevná zem pod nohama? Kdo nám ji bere? Nebo si ji necháme někým brát? Země je živý a celostní organismus a není oddělená ani od vesmíru a dalšího života.

Vrátím se tedy k příčinám povodní. Mnohé bylo řečeno i v médiích. V posledních letech došlo k drastickému snížení obdělávané půdy, denně mizí 7 hektarů ornice, čímž se ztrácí schopnost krajiny zadržet vodu. V roce 2010 bylo zastavěno 240 000 ha zemědělské půdy. /Ing. Jan Veleba, prezident AK ČR / Byla narušena rovnováha mezi rostlinnou a živočišnou výrobou. Velice se zvýšila chemizace polí kvůli pěstování řepky a kukuřice, GMO rostlin, tím se ztrácí živé organismy, drobní živočichové - jako například nepostradatelné žížaly - které spoluvytvářejí s rozkládajícími se zbytky rostlin úrodnou půdu. Navíc se pod chemicky ošetřovanou půdou vytváří nepropustná kůra, která narušuje správný koloběh vody. Chemizací dochází i navíc k vyhubení včel, hmyzu a ptactva a tím opět k menší úrodnosti polí. Nedodrží se zelené hnojení a střídání plodin, čímž se půda vysiluje a ubývá. Nedělají se remízky. Lány polí jsou i několik kilometrů dlouhé bez toho, aby na nich ptáci a drobná zvířata našla úkryt před dravci a zemědělskými stroji, nebo aby na svažitéch terénech zabránily rychlému spádu vody a následně odplavení půdy. Nemizí jen české lesy, ale pralesy, hlavně amazonský prales, pralesní porosty ve východních státech Asie, které mají zásadní vliv na uchování příznivé atmosféry ovzduší na globální úrovni spolu s planktonem v mořích.. Kvůli nadměrnému suchu přibývá požárů v USA, jen za poslední čas je to v Kalifornii 76 km², v okolí Sun Valley lehly popelem lesní porosty na ploše 37 230 ha.

V otázce povodní a jejich častého výskytu vidím ještě jeden závažný faktor a sice narůstající leteckou dopravu a také vypouštění rakety. Co se děje s atmosférou a

koloběhem vody a všemi dalšími návaznými ději v tomto případě? Stále další státy chtějí mít svůj kosmický program. Co se děje s termodynamikou krajiny v případě sluneční fotovoltaiky či polí větrníků? Co způsobují zvyšující se počty obrovských ohňostrojů s jejich výbušností, jedovatými zplodinami, stroje a jejich vibrace, silné vysílače, mobilní telefony, internet. Namlouvat si, že jsou neškodné, je přehlížením reality. Člověk však není všemocný, jak si domýšliví lidé často myslí. Může Země snést další a další zatížení a drancování? Přemýšlejme dokud je čas.

Zamysleme se, co všechno nám rostlinný svět k životu poskytuje?

Kyslík pro dýchání, stín a přiměřené regulování teploty vzduchu, zadržuje vodu v krajině, odumřelé rostliny jsou součástí úrodného humusu půdy, jsou výchozí surovinou pro mnohé výrobky a výrobu, dávají nám dřevo, obživu jako zemědělské plodiny, obilniny, zeleninu, ovoce, oleje, med, čaje, léčivé rostliny, materiál pro textil – bavlnu, len, konopí. Poskytují obživu dalším živočichům a býložravcům, ptactvu, hmyzu. Nelze opomenout pro člověka důležité hledisko estetické, kulturní, klimatické, zdravotní, dopad na stav ovzduší, vodu i půdu.

Vzpomeňme na poslední nové poznatky o vodě a její reakci na podněty okolí, netýkající se jen chemických či fyzikálních pochodů. Voda neabsorbuje a nerozpouští jen fyzické látky, ale reaguje na myšlenky a emoce lidí, například na modlitbu, hudební tóny, slovo - v pozitivním případě si uchová svou vitalitu a živost, v opačném se určité vlastnosti ztrácí. / Emotto, Th.Schwenk atd...|. Vezmeme-li v úvahu, že jen moře zaujímá 71 % povrchu planety a člověk má v sobě podobné množství tekutin, je to závažná skutečnost. Krkonoše, Šumava a další oblasti jsou územím pramenů našich největších řek - Labe a Vltavy. Bude-li se v nich kácet více stromů a naruší se jejich ekosystém, nenastane později úbytek vody?

Podívejme se blíže očima vědce na vodu a rostliny v jejich součinnosti:

„Na velkých koloběžích vody se zvláštním způsobem podílí svět rostlin. Sám sestává převážně z vody a mohutný proud odpařené vody z rostlin se valí z luk, polí a lesů do atmosféry. Lesem o rozloze 1 ha projde za letního dne proud vody o objemu 40 000 litrů, který se vlévá do atmosféry. Tak se rostlinný svět bezprostředně účastní velkých životních pochodů zemského organismu. Ano, je sám o sobě významným článkem a orgánem tohoto organismu, je úsekem velkého koloběhu vody nad zemí i kolem celé zeměkoule. Proto ale také nemůžeme hovořit o autonomním koloběhu rostlin. To, co je v rostlině viditelné jako proudění šťávy, je pouze jedna polovina koloběhu, druhá se odehrává v atmosféře, respektive v podzemí. Rostliny jsou cévními systémy, jimiž voda, tato krev Země proudí a střídavě prochází do atmosféry. Děje, které zde probíhají ve velkém měřítku, nesou živočichové a člověk v sobě jako svůj vlastní koloběh.“

(citace z knihy- CITLIVÝ CHAOS od Theodora Schwenka Františka Kožíška, vydala Fabula Hranice 2012, překlad I. Kožíšková)

Psáno pro Český rozhlas 2013